

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Ringsaker kommune
Postboks 13
2381 BRUMUNDDAL

Vår dato: 06.07.2016
Vår ref.: 201600888-4
Arkiv: 311
Deres dato:
Deres ref.:

Saksbehandler:
Eline Nordseth Berg
22959210/enbe@nve.no

Vannuttak fra Nord-Mesna, Ringsaker kommune, Hedmark - tiltaket er vurdert konsesjonsfritt

Vi viser til melding av 20.01.16 om vannuttak til vannverk i Nord-Mesna. NVE skal på bakgrunn av opplysningene i meldingen avgjøre om utbyggingen medfører slike skader eller ulemper for allmenne interesser at tiltaket må ha konsesjon etter vannressursloven § 8.

Orientering om tiltaket

Ringsaker kommune ber om vurdering av konsesjonsplikt for uttak av vann til drikkevann fra Nord-Mesna. Uttaket er ment å dekke nåværende og fremtidig vannbehov for områdene Sjusjøen, Ljøsheim, Mesnali, Åsmarka, Lismarka, samt behovet for reservevann for Moelv og Nordseter/Lillehammer.

Det er tenkt å hente råvann på 20-30 meters dyp i innsjøen Nord-Mesna. Gjennomsnittlig uttak er planlagt å være 15 l/s, mens maksimalt vannuttak er 50 l/s. Vannet vil så føres i ledning til vannbehandlingsanlegg ved Labussa sag. Vannbehandlingsanlegget er tenkt planlagt og etablert innen 2018. Per dags dato er reguleringskonsesjonen for Mesnavatna under revisjon, og vilkår er ikke endelig fastsatt av OED. Opprinnelig regulering for Mesnavatna ble gitt ved kgl.res. av 13.08.1920. I forslag til manøvreringsreglement (fra NVE til OED, datert 12.11.15) er reguleringen fra 1920 mellom kote 511,39 og kote 519,69 i Nord-Mesna foreslått opprettholdt, og det foreslås økt minstevannføring på 1 m³/s i perioden 01.06-01.09 og 0,6 m³/s resten av året.

Søker oppgir at de er klar over den pågående revisjonen av Mesnavassdraget. De oppgir også at vassdraget er betydelig påvirket av reguleringen.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvn. 1B
Postboks 53
6801 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Vannuttak i Nord-Mesna – hoveddata		
TILSIG	Hovedalternativ	
Nedbørfelt	km ²	216,7
Middelvannføring	m ³ /s	5,8
Alminnelig lavvannføring	m ³ /s	0,6
Planlagt minstevannføring, 01.06-01.09	m ³ /s	1
Planlagt minstevannføring, resten av året	m ³ /s	0,6

VANNUTTAKET		
Inntak	moh	490
Antall rør		1-2
Rørdiameter	mm	500
Maksimalt vannuttak	l/s	50
Gjennomsnittlig vannuttak	l/s	15
Magasinvolym	mill. m ³	41,4

Høring

Meldingen er sendt Ringsaker kommune, Hedmark fylkeskommune og Fylkesmannen i Hedmark på høring. Eidsiva Vannkraft AS har også fått uttale seg, som regulant i vassdraget. Dette anses tilstrekkelig for denne saken. NVE har mottatt følgende uttalelser:

Hedmark fylkeskommune har uttalt følgende i brev av 20.04.16:

« ...

Planfaglige forhold

Fylkesdirektøren har ingen planfaglige merknader til konsesjonsspørsmålet, eller relevant informasjon utover det som framkommer i vedlagte melding om etablering av vannverk fra Ringsaker kommune.

Kulturvernaglige forhold

Nyere tids kulturminner

Det er ikke registrert noen nyere tids kulturminner i området. Dersom planarbeidet avdekker mulige strukturer eller objekter som kan ha kulturminneverdi, eksempelvis veifar, steingjerder, røyser, hustufter eller liknende bes dette meldt til Hedmark fylkeskommune.

Automatisk fredete kulturminner

Ifølge meldingen fra Ringsaker kommune er det planlagt å bygge et vannverk like vest for Labussa sag. Det er ingen kjente automatisk fredete kulturminner i det aktuelle byggeområdet, men fylkeskommunen har heller ikke foretatt kulturminneregistrering her tidligere. Ifølge våre arkivopplysninger er det kjent en kulturminnelokalitet ved Sanna/Bustokkelvas utløp ca. 500 m øst for planlagt vannverk. Dette er et større bosetnings-/aktivitetsområde fra steinalderen. Lokalteter fra steinalderen er automatisk fredete kulturminner. Den nevnte lokaliteten ved Sanna har status som «uavklart» da lokaliteten ikke er tilstrekkelig avgrenset i areal. Steinalderlokaliteter er også tidligere registrert andre steder ved Nord- og Sør-Mesnas strandlinje.

På grunnlag av potensialet for automatisk fredete kulturminner må det derfor foretas arkeologisk registrering i planlagt byggeområde før eventuelle tiltak kan iverksettes. Jmfør § 9 plikter den ansvarlige leder eller forvaltningsorgan ved planlegging av større private eller offentlige tiltak etter lovens § 8, første ledd, å undersøke om tiltaket vil virke inn på automatisk fredete kulturminner på en måte nevnt i lovens § 3, første ledd. I henhold til lov om kulturminner § 10 skal tiltakshaver selv dekke de utgifter kulturminnemyndighetene har i forbindelse med gjennomføringen av undersøkelsesplikten etter § 9.

Ringsaker kommune v/ teknisk drift oppfordres til å ta kontakt med fylkeskommunen om det er ønskelig å få gjennomført arkeologisk registrering tidlig i prosessen. Det er imidlertid heller ikke uvanlig i konsesjonssaker at forhold til kulturminner avklares først etter at konsesjonssøknad eventuelt er innvilget.

...»

Eidsiva Vannkraft AS har uttalt følgende i e-post av 23.06.16:

«...

Volumet Ringsaker kommune legger opp til å ta ut blir lite i forhold til volumet i magasinet og bakenforliggende magasin, slik at vi ikke kan se at dette vil utgjøre nok til at det kan føre til ytterligere vanskeligheter med oppfylling (gjennomsnittlig uttak 473 040 m³/år og maks 1 576 800 m³/år mot et magasinivolum på 41,5 mill m³ i Nord-Mesna og totalt ca. 100 mill m³ hvis en tar med Sør-Mesna og fjellsjøene). I tillegg er vannverket primært tenkt å dekke behovet til hyttene på Sjusjøen slik at de største uttakene vil være i periodene jul/nyttår, vinterferie og påske slik at en antar at uttaksvolumet vil være lavere i oppfyllingsperioden utover våren. Vi har også orientert kommunen om at vilkårene i konsesjonen vil gjelde for dem og at de må ha en kommunikasjon mot kraftsentralen vår slik at vi har oversikt over hvilke volum kommunen tar ut og når, samt at det etter at vannverket kommer i drift utarbeides en uttaksprofil over året som vi eventuelt kan legge inn i planleggingen. Så vi har stilt oss positive til etableringen så lenge rutinene som er nevnt kommer på plass.»

NVEs vurdering

Hydrologi

Ved gjennomsnittlig vannuttak over et helt døgn vil Nord-Mesna senkes 0,2 mm, dersom man ser bort fra tilsiget. Ved maksimalt uttak over et helt døgn vil innsjøen senkes 0,7 mm. Dette er så å si neglisjerbart i NVEs øyne.

Jamfør høringsuttalelsen fra Eidsiva Vannkraft AS, som er regulant i Mesnavassdraget, så vil ikke vannuttaket til drikkevann føre til noen ytterligere vanskeligheter med oppfylling av Nord-Mesna i vårperioden. Dette gjelder både med tanke på vannuttakets størrelse og tid på året det blir tatt ut vann.

NVE mener at det omsøkte vannuttaket til drikkevannet har neglisjerbare konsekvenser både for vannstanden i Nord-Mesna og for oppfylling av innsjøen i vårperioden. Dette forutsetter at bestemmelsene i eksisterende konsesjon (og revisjon av denne) overholdes, og at det inngås en privatrettslig avtale med regulanten om uttak av vann.

Biologisk mangfold

Det er ikke registrert naturtyper i naturbase.

Ved søk i artskart gis det treff på flere rødlistede fuglearter i og rundt Nord- og Sør-Mesna. Vipe (EN), hettemåke (VU), svartand (NT), dverglo (NT), brushane (EN), makrellterne (EN), fiskemåke (NT), storspove (VU), sivspurv (NT), stær (NT), lirype (NT) og taksvale (NT) finnes i området. Artskart gir også treff på den svartelistede kanadagåsa. Fordi vannstanden i Nord-Mesna forblir så å si lik, mener NVE at disse rødlista artene ikke blir påvirket.

Det er registrert ørret, gjedde, krøkle, abbor, ørekyt og sik i innsjøen. NVE ser ikke at fisken blir særlig påvirket at etablering av vannledning og det beskjedne vannuttaket.

Det er registrert edelkreps (EN) i Nord-Mesna. Edelkrepsen finnes både på norsk og internasjonal rødliste. Den trives både i innsjøer og i vassdrag, men helst på grunne områder, og der det er gode muligheter for skjul mot predatorer. Trusler mot arten er sykdommen krepsepest, forurensning, fysiske inngrep og gjengroing av vassdrag/innsjøer. Forutsatt at ledningen legges på en skånsom måte, mener NVE at vannledningen ikke fører til betydelige negative konsekvenser for krepsen, på tross av at ledningen kan gjøre det vanskelig for krepsen å bevege seg på tvers av denne.

Naturmangfoldloven legger føringer for bærekraftig bruk av norsk natur og legges til grunn i NVEs vurdering. For å kunne oppfylle forvaltningsmålene i naturmangfoldloven §§ 4-5 er man avhengig av godt kunnskapsgrunnlag, jf. naturmangfoldloven § 8. Dersom kunnskapsgrunnlaget ikke er tilstrekkelig skal føre-var-prinsippet benyttes, jf. naturmangfoldloven § 9. Med bakgrunn i informasjonen som har nådd NVE, egen befaring og søk i artskart og naturbase, er det vurdert at kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig for å vurdere konsesjonsplikt.

Brukerinteresser

Tiltaket kommer ikke i konflikt med friluftsområder og NVE har ikke mottatt høringsuttalelser som tar opp dette temaet. I tillegg er tiltaket svært lite på land, og knapt synlig til vanns. Dette resulterer i at NVE mener konfliktnivået er minimalt for friluftsliv og andre brukerinteresser.

Kulturminner

Fylkeskommunen har ytret ønske om at det skal gjennomføres arkeologiske undersøkelser etter § 9 i kulturminneloven. NVE oppfordrer kommunen til å avklare med fylkeskommunen om, og i hvilket

omfang, slike undersøkelser må finne sted, hvis tiltaket vedtas konsesjonsfritt. Ellers er det ikke registrert kulturminner som kan bli direkte berørt av tiltaket jf. kulturminnesøk. NVE minner likevel om meldeplikten etter kulturminneloven § 8.

Søk i naturbase, artskart og kulturminnesøk er foretatt 06.05.16.

NVEs vedtak

Med hjemmel i vannressursloven § 18 og delegering til NVE fra Olje- og energidepartementet av 19. desember 2000, vedtar NVE at tiltaket ikke trenger konsesjon etter vannressursloven § 8.

Vi minner om at NVEs vurdering forutsetter at det inngås en privatrettslig avtale med konsesjonæren om uttak av vann til drikkevann.

Om klage og klagerett

Klageberettigede kan klage på denne avgjørelsen til Olje- og energidepartementet innen tre uker fra det tidspunktet underretningen er kommet fram til partene, jf. forvaltningslovens kapittel VI. Klageretten er begrenset til parter (grunneiere, rettighetshavere og konsesjonssøker) og andre med rettslig klageinteresse (hovedsakelig organisasjoner som representerer berørte interesser).

En klage skal begrunnes skriftlig, stiles til Olje- og energidepartementet og sendes til NVE. Vi foretrekker elektronisk oversendelse til vår sentrale e-postadresse nve@nve.no.

Med hilsen

Rune Flatby
avdelingsdirektør

Gry Berg
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Vedlegg:

Kopi til:

Eidsiva Vannkraft AS v/Runar Myhrer Rueslåtten
Fylkesmannen i Hedmark
Hedmark fylkeskommune